

Lausunnon antaminen vanhus- ja vammaisneuvostojen toimintasääntöjen uudistamisesta ja toiminnan kehittämisestä

VANHUS 14.05.2025 § 28

17/00.02.07/2025

Lisätiedot:

hyvinvointipäällikkö Laura Salomaa, puh. 040 194 8508
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Vanhus- ja vammaisneuvostojen toiminnan kehittämistä on käsitelty vanhusneuvoston kokouksessa [kokouksessa 26.2.2025 § 15](#) ja [19.3.2025 § 21](#), sekä [Kaupunginhallituksessa 5.5.2025 § 67](#) Neuvostojen evästyksistä valmisteluun on huomioitu esityksessä, sekä tuotu vielä tiedoksi kaupunginhallituksessa 5.5.2025.

Selvittelyssä kaupunginhallitukselle oli mukana neljä eri vaihtoehtoa:

- Vaihtoehto 1: Vammaisneuvosto, vanhusneuvosto ja perustettava maahanmuuttajaneuvosto yhdistetään.
- Vaihtoehto 2: (Nykytila): Vanhusneuvosto ja vammaisneuvosto pysyvät erillään, eikä maahanmuuttajaneuvostoa perusteta.
- Vaihtoehto 3: Vanhusneuvosto ja vammaisneuvosto pysyvät erillään, erillinen maahanmuuttajajärjestö kaksi kertaa vuodessa.
- Vaihtoehto 4: Vanhusneuvosto ja vammaisneuvosto pysyvät erillään, maahanmuuttajaneuvosto perustetaan.

Esitys kaupunginhallitukselle oli: *Kaupunginhallitus käy lähetekeskustelun aiheesta, ja pyytää vanhus- ja vammaisneuvostoilta lausuntoa liitteenä olevasta toimintaohjeluonnoksesta yhdistetylle vaikuttamistoimielimelle (vaihtoehto 1) 19.5.2025 mennessä.*

Kaupunginhallitus päätti kuitenkin seuraavasti: *Kaupunginhallitus kävi lähetekeskustelun aiheesta ja päätti pyytää vanhus- ja vammaisneuvostoilta lausuntoa vanhus- ja vammaisneuvostojen yhdistämisestä ja uuden maahanmuuttajaelimen perustamisesta.*

Toiminnan uudistamisen keskiössä on väestöryhmiensä edustajien osallisuuden ja vaikuttamismahdollisuuksien vahvistaminen entisestään. Tarve toimintasääntöjen uudistamiselle ja toiminnan kehittämiseksi liittyy ennen kaikkea vaikuttamismahdollisuuksien parantamiseen. Toiminnalta puuttuu tällä hetkellä selkeä vuosikello, ja vaikuttamismahdollisuus ei toteudu riittävästi päätöksenteon valmisteluvaiheessa. Ilman suunnitelmallista ja ennakoitavaa toimintamallia vaikuttamistoimielimillä ei ole riittävää roolia kunnallisessa päätöksenteossa, mikä heikentää niiden mahdollisuuksia tuoda esiin näkemyksiään oikea-aikaisesti.

Myös taloudellisista syistä ja henkilöstöresurssien vähenemisen takia on perusteltua ja strategian mukaista tarkastella, voidaanko neuvostoja enää pitää

erillään. Ennen SOTE-uudistusta molemmilla neuvostoilla oli oma henkilöresurssi, mutta nykyisin on käytettävissä vain yksi henkilöresurssi, joka toimii siis molemmissa neuvostoissa.

Esityksen mukaan, seuraavalla toimikaudella vanhus- ja vammaisneuvostot toimivat yhdistettynä yhtenä neuvostona. Uusi neuvosto edustaa sekä ikääntyneen väestön että vammaisten henkilöiden näkökulmia, ja sen kokoonpanossa huolehditaan näiden ryhmien tasapainoisesta edustuksesta.

Yhdistämisen tavoitteena on vahvistaa poikkialaisuutta, saavutettavuutta ja osallisuutta koskevaa asiantuntemusta sekä tehostaa neuvoston vaikuttavuutta kunnan päätöksenteossa.

Neuvosto toimii vuorovaikutuksessa kunnan viranhaltijoiden ja päättäjien kanssa, tuo esiin kehittämisehdotuksia ja arvioi palvelujen toimivuutta kohderyhmien näkökulmasta. Toiminta perustuu vuosikellon mukaiseen suunnitelmalliseen työskentelyyn, mutta joustaa tarpeen mukaan ajankohtaisiin teemoihin. Uudistuksen myötä pyritään vaikuttavampaan, proaktiivisempaan ja entistä osallistavampaan työotteeseen, jossa neuvoston työ tukee kunnan laajempaa tavoitetta edistää yhdenvertaisuutta ja esteettömyyttä kaikilla toiminnan tasoilla.

Luonnos yhdistetyn neuvoston uusiksi toimintasäännöiksi on **oheismateriaalina**.

Päätösehdotus:

Vanhusneuvosto lausuu vanhus- ja vammaisneuvoston yhdistämisestä ja uuden maahanmuuttajaelimen perustamisesta.

.....

Selostus:

- Vanhusneuvosto on yksimielinen siitä, että vanhus- ja vammaisneuvosto tulisi jatkossakin pitää erillään.
- Kokousasian otsikko ei vastaa lausuntopyynnön sisältöä.
- Koskien vanhus- ja vammaisneuvoston yhdistämistä, nostettiin esiin muun muassa seuraavia asioita, sekä tarkasteltiin vanhusneuvoston jäsenen laatimaa koontia aiheesta tarkemmin:
 - Pohdinta, vammaistuki loppuisi 75-vuotiaana?
 - Nuoret vammaiset, millä tavalla suhtautuisivat muutokseen.
 - Eläkeläisten etujärjestö ja vanhusasiavaltuutettu ovat nostaneet esiin mahdollisuuden lakimuutosehdotuksesta, että vanhusneuvoston jäsenellä olisi läsnäolo-oikeus valiokuntakokouksissa.
- Yhdistämisestä, osa asioista varmasti hyvin samankaltaisia, mutta moneen vammaisuuteen liittyvään asiaan esimerkiksi eläkeläisyhdistykset eivät osaa ottaa kantaa.
- Toteutuuko yhdistämisessä tällöin toiminnassa ja periaatteellisesti lainsäädäntö.
- Millä tavalla kokouksissa järjestetään käytännön asiat ja estetään kokouksen kohtuuton venyminen.
- Millä tavalla yhdistämisessä otetaan huomioon eläkeläisten määrä Kauniaisissa suhteessa vammaisten määrään.

- Ikääntymiseen kuuluva normaali toimintakyvyn heikkeneminen ei ole vammaisuutta.
- Toiminnan kehittämisessä tärkeää huomioida vuosikellomainen ajattelu ja se, että asioihin osallistuminen tapahtuu jo päätöksenteon varhaisessa vaiheessa.
- Yksi kokous vuodessa voisi olla yhteinen vanhus- ja vammaisneuvoston välillä.
- Millä tavalla on tarkoitus ottaa huomioon maahanmuuttoelimen kohdalla maahanmuuttajien hyvin heterogeeninen profiili.

Päätös:

Vanhusneuvoston jäsenet merkitsivät tiedoksi vanhusneuvoston jäsenen kattavan koonnin liittyen vanhus- ja vammaisneuvoston yhdistämiseen.

Oheismateriaali:

Toimintaohjeluonnos yhdistetylle vaikuttamistoimielimelle. pdf.